

DET HÄR GJORDE FÖRSVARSMAKTEN

Insatser för fred och säkerhet 2006

Försvarsmaktens uppgift

Försvarsmakten är genom sin förmåga att utföra väpnad strid Sveriges yttersta säkerhetspolitiska instrument.

Försvarsmakten är därför ständigt beredd att genomföra internationella insatser och hävda Sveriges nationella integritet samt att stödja det svenska samhället vid större kriser.

För att Sverige ska kunna bibehålla sin säkerhetspolitiska handlingsfrihet utvecklar Försvarsmakten kontinuerligt förmågor som kan möta framtida krav.

DET HÄR GJORDE FÖRSVARSMAKTEN

Insatser för fred och säkerhet 2006

Insatsförsvarets dubbla uppgifter – hemma och borta

Den statliga förvaltningen ska vara rättssäker, effektiv och medborgarorienterad. Försvarsmakten är en omistlig del av statsförvaltningen, en av statens obestridda kärnverksamheter. Det som skiljer Försvarsmakten från andra myndigheter är förmågan till väpnad strid. Uppgifter kan ändras från tid till annan, men inte kraven på denna grundläggande förmåga.

Ominriktningen av Försvarsmakten enligt försvarsbeslutet 2004 fortsatte på bred front och med kraft under 2006. Årets operativa insatser visar att Försvarsmakten är på rätt väg mot målet – ett insatsberett och insatt insatsförsvaret där alla delar av Försvarsmakten ingår.

Under 2006 har svenska förband gjort insatser i Afghanistan, Liberia, Demokratiska republiken Kongo, Libanon och på Balkan. Både i Afghanistan och på Balkan har Sverige tagit på sig ett ledningsansvar. Logistikspecialister och annan civil personal har gett nödvändigt stöd.

De internationella övningar som Sverige deltar i har också en avgörande betydelse för förbandens förmåga att delta i internationella insatser.

Här hemma har förbandsverksamheten och materielanskaffningen bedrivits som planerat. De satta målen har nåtts. Stor uppmärksamhet har ägnats åt utvecklingen och uppbyggnaden av Nordic Battlegroup, en av flera stridsgrupper med olika nationaliteter som ska bidra till EU:s snabbinsatsförmåga. Övergången till ett terminsbaserat utbildningssystem, med elva månader som kortaste utbildningstid, innebär att nivån på soldater och sjömän höjs rejält.

Den här skriften berättar om den nytta och de insatser Försvarsmakten gjort för fred och säkerhet under 2006.

Försvarsmaktens årsredovisning finns att läsa på www.mil.se.

Försvarsmaktens värdegrund

Försvarsmakten är en av Sveriges äldsta och mest geografiskt spridda organisationer. Kultur och traditioner sitter i väggarna.

Omställning till ett insatsförsvar med ett operativt fokus och krav på resultat handlar ytterst om ledarskap och respekt för individen. Därför pågår ett omfattande arbete för att skapa och förverkliga en modern värdegrund för hela Försvarsmakten. Öppenhet, resultat och ansvar är de kärnvärden som sätts i centrum för Försvarsmaktens förnyelse.

Under hösten och vintern 2005–2006 gjorde ÖB en stor rundresa med temat

”Vägen framåt”. Medarbetare och värnpliktiga fick ta del av ÖB:s syn på Försvarsmaktens roll och uppgift i en förändrad värld. ÖB överlämnade en stafettpinne till chefer på förband, skolor och centra. Budskapet var att fortsätta kunskapsbyggandet, att genomföra förändringsarbetet och att leva Försvarsmaktens värden. För att följa upp värdegrundsarbetet genomfördes också en stor enkätundersökning, där mer än 80 procent av de anställda besvarade frågorna. Resultaten är stöd i det fortsatta arbetet runt om i organisationen.

Det insatta insatsförsvaret

Väpnad strid är Försvarsmaktens unika kompetens och den viktigaste uppgiften är att hantera militära hot och väpnade konflikter. Idag finns inga direkta militära hot mot vårt eget land, men vi övervakar ändå vårt territorium och våra gränser samt följer utvecklingen i andra länder.

Det viktigaste arbetet för att skapa fred och säkerhet i Sverige, gör vi genom att delta i det internationella militära samarbetet, när vi ställer resurser till förfogande för FN:s, EU:s och Natos fredsfrämjande insatser.

Nationella insatser

På hemmaplan bevakar Försvarsmakten varje minut av dygnet att ingen kränker landets gränser och territorium. Vid utbildningsförbanden finns insatsresurser som består av bland annat skyddsstyrkor, beredskapstroppar och hemvärnsförband. På några timmar har Försvarsmakten förmåga att inte bara hantera kränkning, utan även kunna ställa resurser till det civila samhällets förfogande. På begäran av till exempel polisen stödjer Försvarsmakten eftersökningar

av försvunna personer i stort sett varje vecka. Vid större katastrofer och kriser, som stormar och skogsbränder, kan Försvarsmakten ställa upp med bland annat soldater, helikoptrar, fartyg och ledarkompetens.

Under året har Sveriges territorialvatten blivit kränkt av annan nation vid ett antal tillfällen. Kränkningarna inträffar oftast då fartyg från andra länder passerar in i eller ut ur Östersjön. Kränkningar har också skett av svenskt luftterritorium, i form

av avvikelser från flygtillstånd, färdplaner eller regler. Under 2006 har det inte skett några kränkningar på land.

Sammanfattningsvis har ett 70-tal insatser gjorts i enlighet med lagen och förordningen om skydd mot olyckor. Drygt 250 insatser har gjorts i enlighet med förordningen om Försvarmaktens stöd till civil verksamhet. Dessutom har olika bered-

skapstroppar genomfört mer än 20 insatser. Vid ett 20-tal tillfällen har Försvarmakten gett stöd med röjning av gamla minor och andra vapeneffekter till sjöss. Ungefär tio stödinsatser i form av bärgningsföretag och eftersök under vattnet har genomförts som stöd till andra myndigheter. Dessutom har Försvarmakten stött andra myndigheter med lufttransporter.

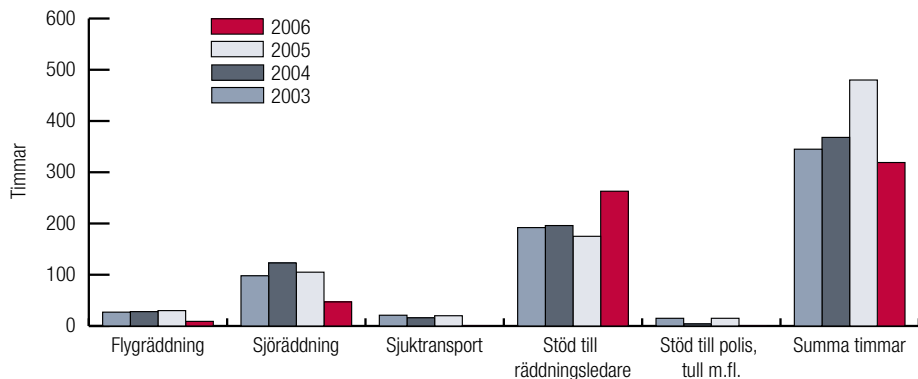
Norrland 22 augusti 2006

Efter en varm och torr sommar rasar skogsbränder i norra Sverige. Räddningsverket har bett Försvarmakten om stöd i släckningsarbetet. Sju helikoptrar har satts in och under ett dygn släpper de ner ungefär en miljon liter vatten på den brinnande skogen.

Helikopterbesättningar från flottiljerna i Linköping och Ronneby och helikopterdivisionen vid Kallax har arbetat intensivt den senaste veckan. Helikoptrarna har varit i luften alla dygnets ljusa timmar. Även hemvärnet bidrar med släckningsinsatser på marken.

Genomförda räddningsinsatser med helikopter

Ronneby 1 november 2006

I hårt väder har det svenska fartyget Finnbirch sjunkit mellan Öland och Gotland. Klockan 16 fick Försvarets beredskapshelikopter i Ronneby larmet. Helikoptern gick direkt ut, och var sedan på plats i området till efter klockan fyra nästföljande morgon.

Två timmar efter det första larmet begärde flygräddningscentralen ytterligare hjälp, och efter 30 minuter var ytterligare en helikopter från Ronneby i luften. Också den besättningen arbetade i området till nästa morgon, och tillsammans kunde Försvarets helikoptrar vinscha upp sex personer ur vattnet.

Oskarshamn 1 mars 2006

Tolv hemvärnssoldater och en insatschef från Marinbasen i Karlskrona utgör för närvarande Försvarmaktens stöd till Jordbruksverket efter de konstaterade fallen av fågelinfluensa bland sjöfåglar i Oskarshamn. Uppgiften är att skilja eventuellt smittade döda fåglar från friska och att samla in fåglar som påträffas döda för analys och destruktion. Under förmiddagens sökning har tre döda fåglar påträffats och tagits om hand.

Försvarets bildbyrå / Jörgen Lyrbo

Östersjön 12 oktober 2006

Elva minor har oskadliggjorts under minröjningsoperationen Långan, som pågått i vattnen utanför Nynäshamn och Västervik i snart två veckor.

Fem fartyg deltar i operationen, som syftar till att lokalisera och spränga minor som lagts ut i Östersjön under första och andra världskriget. 13 minor har hittats, och huvuddelen av dem har kunnat oskadliggöras.

Internationella insatser

Genom att delta i internationella fredsfrämjande insatser bidrar Sverige till att hindra konflikter från att sprida sig till vårt närområde. Sverige har bidragit till det internationella fredsarbetet sedan 1948 då svenska observatörer skickades till Mellanöstern. Sedan 1956 har Sverige också bidragit med militär trupp. Under 2006 uppmärksammades därför 50 år av svenskt truppbidrag, bland annat genom utgivningen av boken "Utlandsstyrkan i fredens tjänst". Ansvaret att operativt leda de internationella insatserna ligger hos den organisation, till exempel FN eller EU, som finns på plats i det område där den svenska styrkan ska verka. Ibland är Sverige en del av den ledningen. Under 2006 tog Sverige över ansvaret för den internationella styrkan i norra Afghanistan och fick också en utökad ledningsroll i Kosovo-insatsen. Under 2006 deltog i snitt 946 män och kvinnor i 15 olika insatser i tre världsdelar.

Sverige i ledande roll

Sverige tog i mars 2006 över ledningen av den internationella enhet som arbetar med återuppbyggnaden av norra Afghanistan. Styrkan kallas PRT (Provincial Reconstruction Team) och omfattar 275 soldater, varav 250 är svenskar.

Området omfattar fyra provinser där staden Mazar-i-Sharif utgör huvudort. PRT består till största delen av militär personal men det finns också civila rådgivare från polisen, Sida och UD.

Insatsen

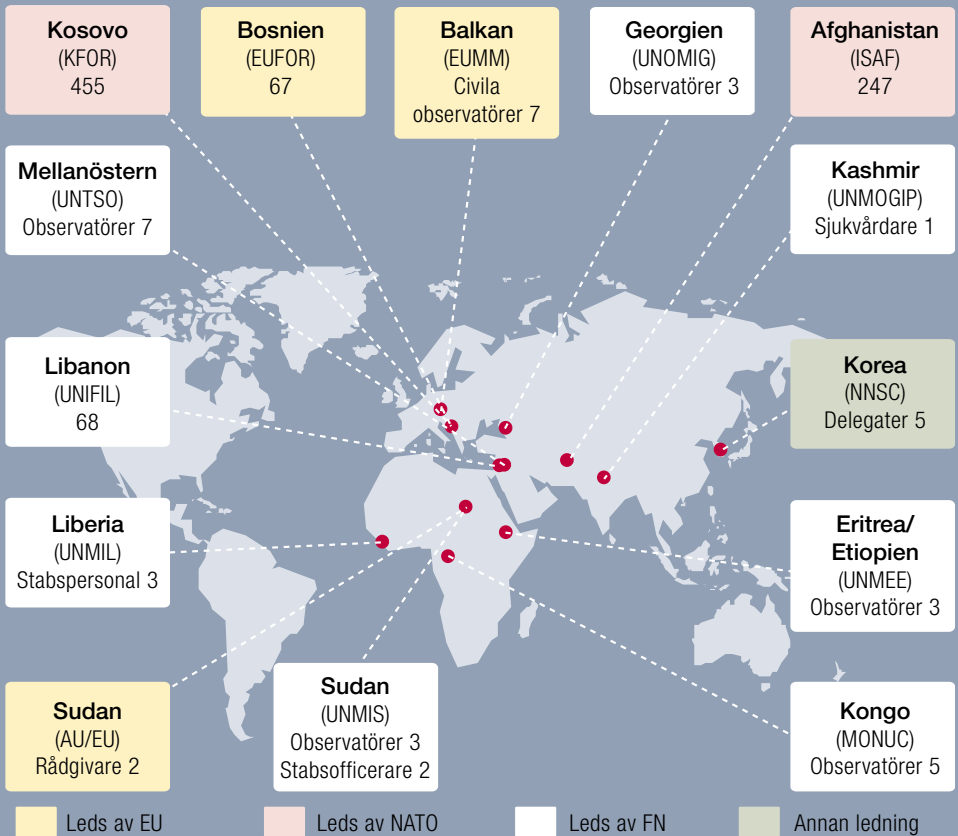
Fredsstyrkan Isaf (International Security Assistance Force) leds av Nato på uppdrag av FN. Styrkan etablerades i slutet av 2001 och har till uppgift att stödja den afghanska regeringen att verka såväl i städerna som ute i provinserna. Regeringen valdes under hösten 2005 och dess inflytande i provinserna är bräckligt. Därför finns ett behov av att stödja lokala politiker och ledare. Dessutom ska afghansk polis och militär stödjas på olika sätt, bland annat genom utbildning och sampatrullering. Styrkan ska även underlätta avväpning och demilitarisering av de beväpnade grupperna i regionen.

”Att Sverige som icke medlemsland i Nato har ansvarsfulla ledningsuppgifter i Kosovo och Afghanistan är ett viktigt kvitto på att svensk militär kompetens och förmåga värderas högt.”

ÖB Håkan Syrén

Försvarmaktens internationella insatser December 2006

Försvarets bildbyrå / Andreas Karlsson

Afghanistan 24 april 2006

Runt bordet sitter uppemot 50 afghanska kvinnor. De är lärare och elever vid Balkh-universitetet i Mazar-i-Sharif i norra Afghanistan. De har kommit för att möta den svenska styrkans samverkansgrupp, MOT J, (MOT – Military observation team). Att nå ut till kvinnor i norra Afghanistan är inte lätt, men det är MOT:s uppgift.

Den svenska samverkansgruppen är unik i två hänseenden. För det första består gruppen endast av kvinnor och för det andra har den inget geografiskt ansvarsområde som de övriga MOT-grupperna. Deras ansvarsområde är i stället kvinnor, oavsett område.

I Afghanistan är kvinnorna normalt separerade från männen i det offentliga livet. För en militär enhet med bara män är det näst intill omöjligt att tala med kvinnor. Det är lättare för utländska kvinnor, men ändå inte helt enkelt.

Gruppens jobb är att skicka vidare den information de får, så att de afghanska politiska institutionerna och internationella hjälporganisationerna kan dra nytta av den.

Försvarets bildbyrå / Andreas Karlsson

Afghanistan 25 april 2006

Först kommer blixten, därefter rullar smällen från explosionen in. Sedan hörs vinandet från ett splitter som kastas ut. Det är de svenska ammunitionsröjarna i Isaf-styrkan som spränger oexploderad ammunition i Afghanistan.

I första hand röjs oexploderad ammunition för det egna förbandets säkerhet. Men röjningarna bidrar förstås till att öka lokalbefolkningens och den internationella Isaf-styrkans säkerhet. I Afghanistan röjs minfält främst av civila organisationer eftersom det är så tidskrävande. Men det händer att de ber den svenska styrkan om hjälp när de hittar oexploderad ammunition som de inte har kompetensen att hantera.

Afghanistan 12 september 2006

Under tisdagen, klockan 11.40 lokal tid (09.10 svensk tid), hamnar en grupp svenska soldater som ingår i den internationella fredsbevarande Isaf-styrkan under beskjutning i byn Boka i västra delen av Balkhprovinsen i norra Afghanistan. Mellan 15 och 30 personer bevärnade med handeldvapen, minor och raketgevär attackerar svenskarna som är i området för ett möte med en lokal part. Ett kriminellt nätverk har sedan en längre tid haft sin bas här och när Isaf-styrkan kommer in i byn blir den beskjuten. I den eldstrid som följer dödas ledaren för nätverket och tre av hans män som skadas lämnas över till de afghanska myndigheterna.

Inga svenskar eller andra Isaf-soldater skadas.

Försvarets bildbyrå / Andreas Karlsson

▮ Kosovo

Det svenska bidraget till Kfor (Kosovo Force)

Liksom i Afghanistan har Sverige under året haft en ledande roll i Kosovo genom att Kfor-styrkan MNTF C (Multinational Task Force Centre) fick svenskt befäl, något som också fortsätter under 2007. MNTF C ansvarar för den centrala delen av Kosovo och i styrkan ingår förutom Sverige även Finland, Tjeckien, Irland, Lettland och Slovakien.

Den svenska styrkan om drygt 300 personer består av ett skyttekompani, en transportenhet, militärpoliserna samt en underrättelseenhet.

En av uppgifterna för MNTF C i Kosovo är att leta efter illegala vapen och ammunition. Det sker genom att soldaterna söker igenom hus och byggnader, bilar och terrängavsnitt. I december deltog svenska soldater i en sökoperation där stora mängder

ammunition och vapen hittades, ett av de största fynden missionen gjort. Andra uppgifter för den svenska styrkan är patrullering och stöd till den lokala polisen.

Insatsen

Kfor är den internationella fredsstyrkan i Kosovo som leds av Nato på uppdrag av FN. Kfor etablerades 1999 och ansvarar för att etablera och upprätthålla fred och säkerhet i landet. Det innebär att upprätthålla allmän ordning och att se till att de överenskommelser som träffades mellan de stridande parterna vid krigsslutet efterföljs. Kosovo, som före kriget var en provins i Serbien, är i dag ett FN-protectorat. Tills frågan om Kosovos framtid är avgjord stödjer Kfor FN:s övergångsadministration av provinsen.

Kosovo 27 oktober 2006

I dag invigs platsen där den första insatsen med svenska helikoptrar i utlandstjänst ska gruppera, på amerikanska Camp Bondsteel i Kosovo. Tre svenska helikoptrar ingår nu i den svenska Kosovostyrkan, och kommer inom några veckor att bli operativa och sättas in i olika typer av verksamhet i missionsområdet. Helikoptrarnas uppgifter är personal- och materieltransporter, rekognosering och ledning, samt fältmässiga sjuktransporter.

Kosovo 10 december 2006

Soldater från skyttekompaniet B-Coy i den svenska styrkan har under flera dagar arbetat med att förstöra illegala vapen som beslagtogs. Det handlar om pistoler, gevär, automatkarbiner och andra vapen som tidigare cirkulerat i Kosovo. Att registrera och förstöra alla vapen, närmare 1 300 stycken av olika slag, tar minst fyra arbetsdagar. Under en vecka åkte B-Coy runt till lokala polisstationer och samlade in vapen. Det handlar om beslag av illegala vapen som polisen utrett, och när nu utredningen är klar har ammunitionsröjningsgruppen fått i uppgift att förstöra dem.

Sveriges första marina bidrag

2006 lämnade Sverige för första gången ett marint bidrag till en FN-önsats. HMS Gävle, en av två korvetter ur marinens beredskapsförband, patrullerar sedan oktober Libanons kust. Förbandets uppdrag är att förhindra att vapen och vapenrelaterad utrustning når Libanon sjövägen.

Förutom fartygsbesättningen på 41 personer finns också en logistik-enhet baserad på Cypren, till stöd för fartyget. Den landbaserade enheten på 34 personer löser uppgifter som teknisk tjänst, förnödenhetsförsörjning, resor, transporter och godshantering.

Insatsen

UNIFIL (United Nations Interim Forces in Lebanon) skapades ursprungligen av FN:s säkerhetsråd 1978 för att övervaka Israels tillbakadragande från Libanon, återskapa fred och säkerhet, samt stödja den libanesiska regeringen i att återetablera kontroll över området.

Efter att krisen i området eskalerade under sommaren 2006 beslutade FN:s säkerhetsråd att utöka styrkan och dess mandat. UNIFIL:s nuvarande mandat säger att FN-styrkan ska övervaka så att inga nya oroligheter utbryter, stödja Libanons försvarsmakt, samt se till att humanitär hjälp når fram till civilbefolkningen.

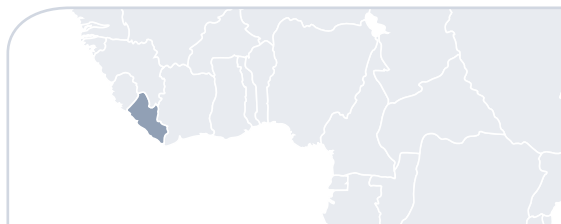
Försvarets bildbyrå / Alexandra Leyton Espinoza

Medelhavet 10 november 2006

HMS Gävle fortsätter sin patrullering i missionsområdet utanför Libanons kust. Senast har fartyget patrullerat som "flexible unit" i en zon med Tripoli i norr, Beirut i mitten och Sidon i söder. I farvattnen innanför Gävle sköts bevakningen av libanesiska myndigheter och små patrullbåtar.

▸ Liberia

Det svenska bidraget till UNMIL

Den svenska styrkan utgjordes under 2006 av cirka 230 soldater. De ingick som en del i UNMIL:s (United Nations Mission in Liberia) irländska bataljon. Bataljonen var förlagd till utkanten av Monrovia och hade till uppgift att vara UNMIL:s reserv och snabbinsatsstyrka, med beredskap för insatser var som helst i Liberia där läget krävde det. FN-styrkan har bidragit till en positiv utveckling i landet, vilket lett till bedömningen att behovet av mekaniserad trupp minskat. Efter ett riksdagsbeslut i februari avvecklades det svenska bidraget i november 2006.

Insatsen

Liberia har i över ett decennium plågats av inbördes stridigheter mellan gerillagrupper. Med hjälp av FN ingick parterna vapenvila 2003 och fredssamtal inleddes. UNMIL har sedan dess funnits på plats i landet. Under 2005 genomförde UNMIL en avväpningsprocess av parternas före detta soldater och medverkade till att Liberia kunde genomföra president- och parlamentsval.

Liberia 30 mars 2006

Delar av den svenska FN-styrkan i Liberia omgrupperar på torsdagen mot Sierra Leone tillsammans med irländska enheter. Uppgiften är att vid behov kunna evakuera FN:s specialdomstol i Sierra Leone, efter att Liberias tidigare statschef Charles Taylor gripits och förts till specialdomstolen. Insatsen i Sierra Leone utgör en säkerhetsåtgärd ifall läget skulle försämrats i landet med anledning av gripandet.

En del av den svenska fredsbevarande styrkan finns kvar i Liberia där de patrullerar huvudstaden Monrovia.

Försvarets bildbyrå / Therese Holmberg

Västerås 18 november 2006

18.20 på onsdagskvällen landar den sista svenska Liberia-styrkan på Västerås flygplats. I och med att de drygt hundra soldaterna lämnat Liberia är också Sveriges större truppbidrag till landet över. Efter att samtliga soldater hämtat ut sina vapen ur vapenlådorna på flygplatsen bussas de till Livgardet där Försvarmaktens hemkomstprogram, avrustning och avskedsmiddag väntar. På fredagsmorgonen får den hemvändande styrkan ta emot Försvarmaktens medalj för internationella insatser inför anhöriga och vänner på Livgardet.

► Bosnien-Hercegovina

Det svenska bidraget

Den svenska styrkan som i juli bestod av 62 personer, är placerad vid EUFOR:s (European Union Force) högkvarter i Sarajevo, vid EUFOR:s logistikenhet vid Camp Eagle Base i Tuzla och vid högkvarteret för Multi National Task Force North.

Insatsen

Internationella fredsbevarande styrkor har funnits i Bosnien-Hercegovina sedan 1995, då det så kallade Dayton-avtalet satte stopp för inbördeskriget som rasat sedan 1992.

2004 tog EU genom EUFOR över ansvaret för det fredsbevarande arbetet. EUFOR övervakar Dayton-avtalets efterlevnad samt stödjer återuppbyggnaden av samhället.

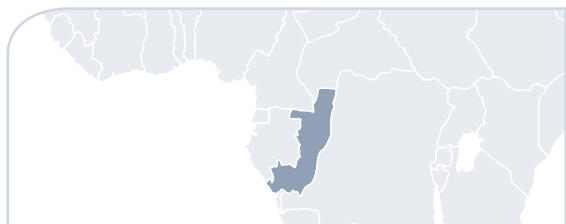

Stockholm 4 oktober 2006

Den sista stora styrkan är på väg till Bosnien. I april 2007 kommer svenskarna att lämna basen i Tuzla. Bosnienstyrkan, som alltså avslutar uppdraget, består av 24 personer. Under cirka två månader har de utbildats på Livgardet utanför Stockholm. Utbildningen har varit en komprimerad soldatutbildning med allt vad det innebär, med fokus på internationell tjänst. Dessutom har styrkan fått lära sig mycket om Bosnien som land.

Sverige kommer efter april 2007 att ha kvar ett fåtal stabsofficerare i Sarajevo, några observatörer och eventuellt minröjare.

► Demokratiska republiken Kongo (DRK)

Specialförband och flygtransportresurser

Under 2006 deltog Sverige i en EU-ledd förstärkning till FN-insatsen MONUC (Mission de Nations Unies en République Démocratique du Congo) i Demokratiska Republiken Kongo. EU-styrkans uppdrag var att stödja MONUC i samband med de kongolesiska valen den 30 juli som förväntades bli mycket oroliga.

Det tyska högkvarteret ledde insatsen med soldater från bland annat Sverige, Italien och Nederländerna, totalt cirka 1 500 soldater. Sverige bidrog med cirka 70 personer som bestod av ett specialförband inklusive stabsofficerare och flygtransportresurser. Specialförbandets insats varade cirka fyra månader medan flygtransportenheten verkade under cirka sex veckor. Valet genomfördes utan allvarliga störningar och EU:s chef för operationen var mycket nöjd med den svenska insatsen.

Insatsen

EUFOR:s uppdrag var att stödja MONUC i samband med valen. EUFOR bistod i stabiliseringsinsatser, åtog sig räddningsinsatser samt bidrog till att säkerheten vid huvudstaden Kinshasas flygplats bibehölls. Dessutom stödde EUFOR vid behov MONUC med underrättelser och samverkan.

Observatörer

Under 2006 har svenska observatörer övervakat freden i bland annat Mellanöstern, Kashmir, Kongo, Eritrea/Etiopien och Sudan. Observatörernas arbetsuppgifter är normalt övervakning av stilleståndsavtal och demilitariserade zoner i konfliktområden. Ledorden är "observera och rapportera". De är obehäpnade och kan ses som ett komplement till beväpnad trupp som finns på plats. Sverige har även bidragit med åtta EU-monitorer som verkat på Balkan, i Liberia, och Sudan samt med fem delegater i Korea.

Montenegro 10 september 2006

Den 10 september går Europas yngsta nation till val. 16 observatörer, varav fyra är svenskar, från European Union Monitoring Mission (EUMM) finns på plats för att övervaka det första valet sedan Montenegro utropade sig självständigt från Serbien den 3 juni.

EUMM har till uppgift att bevaka den politiska och säkerhetsmässiga utvecklingen på västra Balkan. EUMM:s observatörer träffar dagligen politiker, beslutsfattare och andra nyckelpersoner och rapporterar sedan via huvudkontoret i Sarajevo till Bryssel. Att övervaka val är därför en naturlig del av verksamheten.

NNSC / Mats Fogelmark

Korea 11 oktober 2006

De befinner sig i stormens öga, den demilitariserade zonen mellan Syd- och Nordkorea där en övervakningskommission sedan 1953 visar internationell närvaro.

De är fem svenska monitorer, ett mellanting mellan diplomat och militär. Tillsammans med fem schweizare övervakar de vapenstilleståndet mellan Nord- och Sydkorea från en liten gränsby. De har inte märkt mycket av det kärnvapenprov Nordkorea nyligen genomfört. Vid gränsen är det alltid lugnt och stilla. Här sitter nord- och sydkoreaner och tittar på varandra hela dagarna, och i zonen brukar bönderna jorden. Den säkerhetsbataljon som finns här har alltid "high alert", de kan inte höja sin beredskap mer.

Beredskapsförband

Sverige har under 2006 haft ett 15-tal militära enheter, men också enskilda kompetenser, anmälda till internationella styrkeregister i EU, FN och Nato. De flesta av enheterna har 30 dagars beredskap men även några med 90 dagar finns i registret. Detta är ett sätt att lista och samordna vilka olika typer av militära förband som medlemsländerna kan bidra med i det fredsfrämjande arbetet. Enheterna övar tillsammans och har hög beredskapsnivå för att snabbt kunna vara på plats i ett insatsområde. Samma enhet kan vara anmäld till flera register. Exempel på anmälda enheter är: mekaniserade bataljoner, ingenjörkompani, jägarpluton, korvettförband, sjöminröjningsförband, jakt- och spaningsflygförband JAS 39 Gripen och transportflygförband.

Försvarets nyaste beredskapsförband är ett mekaniserat skyttekompani som utbildats på P 7 i Revinge. Förbandet består av 150 män och kvinnor som stått i 10 dagars beredskap för internationella insatser sedan oktober 2006. Soldaterna ryckte in i maj och påbörjade då en tredje, frivillig utbildningstermin efter två terminer som värnpliktiga, enligt det nya soldatutbildningssystemet. Under hela perioden från utbildningen, via beredskapen till en eventuell insats är soldaterna anställda av Försvaretsmakten. Ett av syftena med förbandet har varit att dra erfarenheter och pröva metoder inför Nordic Battlegroup, som ska beredskapsanställas på samma sätt i mitten av 2007.

► Nordic Battlegroup

Under året har uppbyggnaden av Nordic Battlegroup pågått för fullt. Nordic Battlegroup är en av flera stridsgrupper med olika nationaliteter som tillsammans ska bidra till EU:s snabbinsatsförmåga. För att snabbt kunna komma på plats i ett konfliktområde är beredskapstiden satt till tio dagar. För Sveriges del innebär den korta beredskapstiden att soldater måste anställas under beredskapsperioden 1 januari 2008 och sex månader framåt.

EU:s stridsgrupper ska kunna delta i krishanteringsoperationer i den inledande och oftast svåraste fasen. De ska under en begränsad tid kunna lösa uppgifter längs hela konfliktskalan, från humanitär hjälp till fredsframtvingande insatser. Uppgifterna kommer dock alltid att ställas i relation till styrkans storlek. Förbandets uthållighet vid en insats är satt till 30 dagar, men ska kunna förlängas upp till 120 dagar.

I maj 2006 invigdes förbandets högkvarter på Ledningsregementet i Enköping.

Övningar

Under 2006 har Försvarsmakten medverkat i 48 stora och små övningar, nationellt och internationellt.

Övningar är viktiga för att upprätthålla och utveckla kompetensen hos personal och förband. Genom att delta i stora multinationella övningar, där flera länder arbetar tillsammans för att lösa fiktiva konflikter, tränas samarbetsformer och metoder för konfliktlösning. Dessutom får deltagarna värdefulla erfarenheter genom kontakten med olika nationer och kulturer. Vid övningarna har Försvarsmakten också möjlighet att pröva materielsystemen och hur de fungerar i samverkan med system från andra länder.

Alla övningar genomförs i reell miljö med verkliga soldater och verklig materiel. Övningar sker också i datorbaserad miljö, vilket ofta är ett effektivt sätt att öva lednings- och samverkansförmåga.

► Combined Challenge

15–26 mars i Stockholm

Cirka 6 000 värnpliktiga, 1 500 officerare och civila, 400 stridsfordon av olika typer, 50 tunga transportekipage för stridsvagnar, flyg samt helikoptrar deltog i övningen som ägde rum i centrala Stockholm. Gator och torg kring Kungsholmen och Frihamnen invaderades av soldater, och på vägarna rullade konvojer av tunga stridsfordon, som under två veckors tid genomförde en fiktiv FN-operation.

Det övergripande syftet var att träna inför en kommande insats. Scenariot speglade en fredsframtvängande insats liknande de som Försvarsmakten genomför på flera ställen i världen just nu. I de internationella insatserna löser Försvarsmakten uppgifter där människor lever och verkar, därför måste soldaterna också öva i liknande miljö. Att genomföra insatser i stadsmiljö är mycket komplext och förutsätter att

Försvarets bildbyrå / Andreas Karlsson

soldater, chefer och förband tränas för uppgiften med så realistiska moment som möjligt.

► Sammarin

30 oktober–9 november i området kring Söderarm och Kapellskär

Marinens slutövning, kallad Sammarin, ägde rum i Roslagens skärgård. Under två veckor tränade korvetter, minjaktfartyg, ubåtar, bevakningsbåtar, stridsbåtar, lätta trossbåtar och svävare i de aktuella farvattnen. Övningen fokuserade på moment som kan vara relevanta i ett internationellt

sammanhang, exempelvis eskort, bordning av fartyg, minröjning och säkring av hamnar. Övningens övergripande målsättning var att de marina förbanden, det vill säga ubåts-, kustjäger- och sjöstridsförband, verkade som en sammansatt insatsstyrka. Sjöförbandens övningsverksamhet har under de senaste åren i allt större utsträckning fått en internationell inriktning med deltagande från ett flertal nationer. 2006 års övning är den sista som genomförs med enbart svenska marina förband.

Försvarets bildbyrå / Anders Sjöden

Utö 24 oktober 2006

Ett marint övningsmoment under natten får ett dramatiskt slut, dock utan att någon förolyckas. Kustjägarkompaniet övar med stridsbåtstypen 90 H vid Utö i Stockholms skärgård, när en av båtarna plötsligt börjar ta in vatten och sjunker. Händelseförloppet är snabbt men hela besättningen om 16 man

räddar sig genom livbåtar eller kastar sig i havet. De plockas genast upp av de övriga tre stridsbåtar som deltar i övningen. Sjömännen klarar sig utan skador och får omedelbart krisstöd. Försvarsmakten inför körförbud på samtliga båtar av typen stridsbåt 90 H, i väntan på Haverikommissionens utredning.

► Red Flag Alaska

Alaska 24 juli–4 augusti

Den viktigaste av de internationella övningar som svenska stridsflygförband deltog i under 2006 var Cooperative Cope Thunder/Red Flag Alaska i USA. Övningen pågick under drygt två veckor och i det svenska förbandet Tango Red ingick sju Gripen av den nyaste generationen, JAS 39C/ D, och 87 personer. Red Flag Alaska anses vara bland de mest avancerade flygövningarna i världen och det svenska flygvapnet fick viktiga erfarenheter av att agera i en större multinationell sammansatt styrka. Övningarna är mycket komplexa, med ett mycket stort antal flygplan

involverade i varje pass. Liknande övningar går normalt inte att genomföra hemma. Alla flyguppdrag genomfördes enligt den metodik och med den terminologi som tillämpas inom Nato. Detta har på senare år övats allt mer inom svenska flygvapnet, och Red Flag Alaska kan ses som ett slutprov inför kommande internationella insatser med Gripen, till exempel som stöd för Nordic Battlegroup.

Förbandet samverkade med stridsflyg från USA, Kanada och Japan.

Försvarets bildbyrå / Peter Liander

Försvarsmakten som arbetsgivare

► Utbildning

Värnplikten görs om

Under året infördes ett nytt utbildningssystem för soldater och sjömän. Syftet med det nya systemet är främst att öka utbildningskvaliteten, rekrytering och förmåga till internationella insatser.

Den nya utbildningen är indelad i tre terminer, varav de två första på 11 månader är obligatoriska (värnplikt). Efter värnplikten finns möjlighet att söka till en tredje, frivillig termin som

är direkt anpassad för internationell tjänst. Den värnpliktige skriver då kontrakt som innebär att han/hon anställs i Försvarsmakten som soldat eller sjöman.

Terminsindelningen gör värnplikten bättre anpassad till det civila och militära skolsystemet. Genomsnittet beräknas vara cirka 8 500 värnpliktiga årligen.

Grundutbildning – antal inryckta

	2006	2005	2004
Arméstridskrafter	7 251	7 592	10 024
Marinstridskrafter	1 659	963	2 613
Flygstridskrafter	1 219	670	1 829
Totalt	10 129	9 225	14 446

	INRYCKTA	INRYCKTA KVINNOR	INRYCKTA MÄN	INRYCKTA MÄN I %	INRYCKTA KVINNOR I %
2004	14 466	562	13904	96,1%	3,9%
2005	9 225	432	8793	4,7%	4,7%
2006	10 129	499	9630	95,1%	4,9%*

* Andelen kvinnor som fullföljde utbildningen 2006 var den högsta hittills.

Stockholm 27 september 2006

Försvarsmakten rekryterar på nytt till utlandsstyrkan. Den här gången förbereds en insats i Darfurprovinsen i Sudan. Omkring 50 personer ska rekryteras till den ingenjörbataljon som planeras tillsammans med Norge. Totalt ska det svenska bidraget bestå av 190 soldater varav merparten redan finns i det internationella ingenjörkompaniet EN 04. Det norsk-svenska ingenjörförbandet kan få till uppgift att bygga vägar, förbindelser och camp för FN-styrkorna i området. Regeringen i Sudan har sagt nej till FN-trupp i Darfur men i väntan på nya beslut om insats ska styrkan stå redo.

► Rekrytering

Under hösten har Försvarsmaktens största rekrytering någonsin genomförts. Sammanlagt skulle 3 500 militära och civila befattningar tillsättas.

Utlandsstyrkan som under året haft personal på Balkan, i Afghanistan och Liberia, samt genomfört nya uppdrag i Libanon och Kongo, efterfrågade 1 000 nya soldater.

Den största rekryteringen har dock skett till Nordic Battlegroup, som under svensk ledning ska utgöras av cirka 2 100 svenska, 200 finska, 150 norska och 50 estniska soldater. Rekryteringen, som fortsatt en bit in på 2007, har genererat stort intresse bland både värnpliktiga, yrkesofficerare och

civila. Drygt 7 000 ansökningar har inkommit till Nordic Battlegroup och cirka 10 000 till utlandsstyrkan.

► Personalförsörjning

Under året har problematiken med Försvarsmaktens personalförsörjning stått i centrum. Det har delvis handlat om att komma till rätta med den skeva åldersstrukturen, orsakad av de senaste årens nedskärningar. Många av de yngre har tvingats lämna sin anställning enligt Lagen om anställningsskydd (LAS), och alla över 55 år har erbjudits ålderspension. Därmed sker få naturliga avgångar de närmaste sex åren, vilket i sin tur förhindrar Försvarsmakten att nyrekrytera. Det nya insatsförsvaret skapar ett behov av officerare med siktet inställt på utlandstjänst, något som erfarenhet visat att de yngre har.

Officersyrket ska inte vara ett livstidsyrke, utan det stora flertalet ska enligt det nya tankesättet rekryteras till ett insatsförband för tjänstgöring under 10–15 år. För att möjliggöra och underlätta ett karriärbyte infördes därför under året karriärväxling.

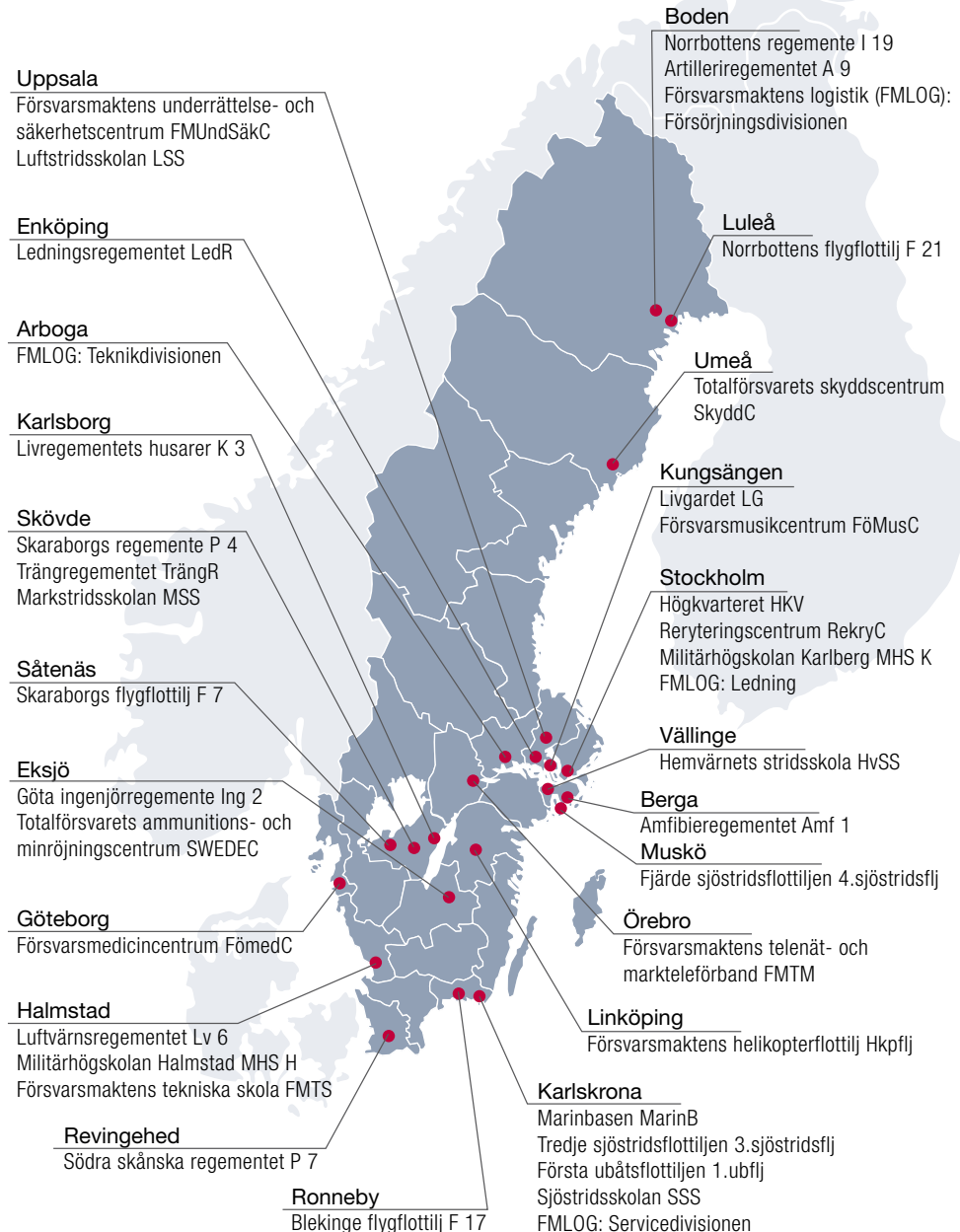
► Karriärväxling

Karriärväxling kallas det system där den anställda får möjlighet att byta den militära karriären mot den civila. Den anställda får, efter en samtalsserie, själv bestämma om han eller hon vill fortsätta inom eller lämna Försvarsmakten. Den som väljer uppsägning erbjuds stöd från en karriärcoach och bibehållen grundlön i sex månader.

Systemet startade som ett pilotprojekt under året och vände sig då enbart till officerare mellan 38–40 år, på elva utvalda förband. Officerarna ansökte själva och antogs om deras kompetensområde bedömdes som överflödigt inom den reformerade Försvarsmakten. Av totalt 41 sökande antogs 28 personer, varav 18 sedan valde att säga upp sig.

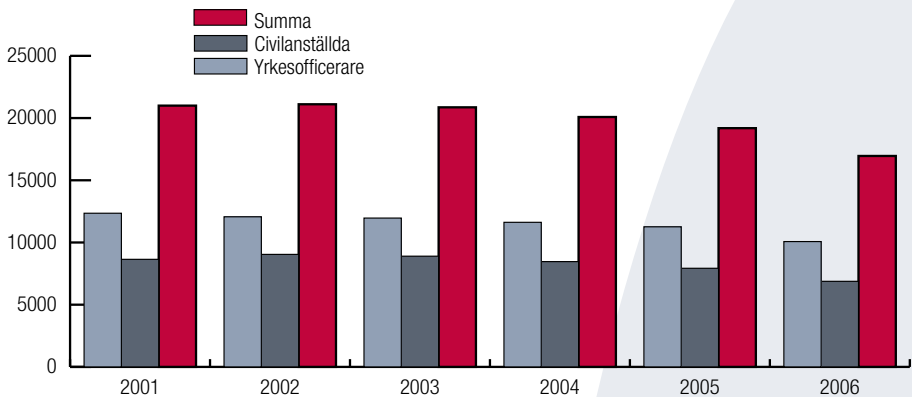
Målet var dock att 100 personer skulle söka, pilotförsöket visade således på ett lågt intresse från de anställda. Försvarsmakten avser ändå att fortsätta med karriärväxling som ett medel att uppnå en behovsanpassad åldersstruktur.

Försvarsmakten i Sverige

Personalstatistik

Under året har drygt 3 100 anställda lämnat Försvarsmakten, varav 1 321 varit officerare och 1 801 civilanställda. Totalt uppgick antalet anställda i Försvarsmakten per den sista december 2006 till 16 954 personer. Av dessa var 19 procent kvinnor och 81 procent män.

► Jämställdhet

Försvarsmakten arbetar löpande med att förbättra jämställdheten i organisationen, där kvinnor fortfarande utgör en liten andel av de militäranställda.

Endast 4,5 procent av yrkesofficerarna är kvinnor. Det är ett uttryckligt mål att de ska bli fler och att det inom Försvarsmakten ska råda jämställda förhållanden. I det syftet har en rad projekt startats som fortlöpt under året:

Sex högre chefer har tagits ut till ett så kallat Gender Coach-program, där de utbildas i jämställdhetskunskap. Syftet är att de i sin tur ska föra kun-

skapen vidare till sina avdelningar, så att jämställdhetsaspekten alltid beaktas i alla typer av beslut, utnämningar och verksamheter.

Programmet är en del av Gender Force, ett jämställdhetssamarbete mellan Försvarsmakten, polisen, Räddningsverket, Lottorna, Kvinna till Kvinna och Officersförbundet.

Utbildningen av rådgivare avseende sexuella trakasserier fortsätter också, där har 38 nya personer deltagit. Sammanlagt finns nu 240 rådgivare i Försvarsmakten. Dessutom får

”Vi vill ha de bästa – och då kan vi inte välja bort halva befolkningen”.

ÖB Håkan Syrén.

alla nyanställda och de värnpliktiga utbildning i Försvarmaktens nolltolerans mot sexuella trakasserier. Antalet anmälningar gällande sexuella trakasserier uppgick till tio, en minskning från föregående år, då 16 anmälningar gjordes.

Utrustning för kvinnor utvecklas och viss ny materiel har tagits fram, såsom AK 5 med kortare kolv, underkläder samt mindre storlekar på hjälm, kängor och stridsväst.

Sverige har som första land integrerat jämställdhet och genusperspektiv i militära operationer utomlands. Försvarmakten sände en jämställdhetsrådgivare till EU:s fredsoperation i Kongo, där syftet var att utbilda soldaterna och deras befäl i genuskunskap. Det sker för att de i sina uppdrag ska kunna uppmärksamma och hantera kvinnornas utsatta situation på bästa sätt. EU bedömde att operationens effektivitet ökade tack vare rådgivarens arbete, och har därför beslutat att detta arbetsätt ska ingå i kommande fredsuppdrag.

Stockholm 22 juni 2006

För första gången någonsin genomför nu specialförbanden en rekrytering främst inriktad mot kvinnor som vill bli placerade i operativ tjänst. I första hand vill förbandet bli bättre på underrättelseinhämtning. Försvarmakten vet att organisationer med en jämnare könsfördelning fungerar bättre, inte minst internationellt, där till exempel kvinnors förmåga att kommunicera med kvinnor i olika insatsområden är mycket viktig. Kraven på de kvinnor som rekryteras är desamma som för männen. Uthållighet är viktigt, men främst andra egenskaper som intelligens, omdöme och social förmåga.

Forskning, teknikutveckling och materiel

Forskning och teknikutveckling ger grunden för Försvarsmaktens möjligheter att utvecklas, förändras och skapa nya förmågor.

Sverige är ledande inom ett antal forsknings- och teknikutvecklingsområden, vilket ger möjligheter till viktigt informations- och kunskapsutbyte med andra länder.

Verksamheten håller hög kvalitet, och bidrar till att utveckla Försvarsmaktens operativa förmågor. Ett konkret exempel är det nya egen-skyddssystemet för fordon, flyg och fartyg. Systemet, som kan betraktas som ett tekniskt genombrott, lokaliserar automatiskt attackerande projektiler med hjälp av sensorer, och spränger dem precis innan de träffar målet.

Det finns även goda exempel där nya kunskaper kommit till direkt användning, exempelvis humanrelaterad forskning, som med bland annat frågeställningar om ledarskap, tillit och genusaspekter, aktivt medverkat vid uppbyggnaden av Nordic Battlegroup.

Forskningsresultat har även legat till grund för programmeringen och installationen av ett nytt motmedelsystem på korvetten HMS Gävle inför FN-insatsen i Libanon.

► Materiel

I likhet med tidigare år har kvalificerad materiel införskaffats 2006. Bland dessa kan nämnas de splitterskyddade terrängbilar som levererats till styrkan i Afghanistan. Bilarna skyddar mot beskjutning med handeldvapen. Styrkan i Kosovo har fått terränggående bussar för att förbättra transportmöjligheterna till byarna. Annan viktig materiel är de drygt 300 granater för precisionsbekämpning av bepansrade mål som köpts in. Granaten har inbyggd urskiljningsförmåga, vilket gör att den styr mot bepansrade mål (exempelvis stridsvagn), något som minskar risken för att civilbefolkningen kan komma till skada.

Afghanistan 27 januari 2006

Hotbilden mot Isaf har förändrats i de norra delarna av Afghanistan. Efter attacken mot en svensk fordonskonvoj den 25 november 2005, beslutade Försvarsmakten att snabbt tillföra mer personal och säkrare fordon. För en vecka sedan anlände pansarterrängbilar till Afghanistan. Tanken är att de blir kvar och att de ska kunna sättas in när tillfället så kräver. Strax före jul anlände delar av det internationella ingenjörkompaniet EN 03 med fyra pansarterrängbilar, även kallade patria.

Deras uppgift är att förstärka och bevaka pågående campbygge i Mazar-i-Sharif. De eskorterar också materiel och personal och möjligheten att kunna använda patriorna uppskattas av både svenskar och briter.

Som en ytterligare åtgärd för att öka soldaternas säkerhet har en IEDD-grupp (Improved Explosive Device Disposal) tillförts förbandet. IEDD-gruppen är specialiserad på att identifiera och ta hand om "hemmagjorda" bomber.

Ögonblicksbilder 2006

Försvarets bildbyrå / Therese Holmberg

JANUARI

Svenska Liberiastyrkan gör också insatser i Sierra Leone där man skyddar Specialdomstolen, den domstol som prövar krigsförbrytare.

FEBRUARI

Amfibieregementet på övning i Haninge, där man övar strid i bebyggelse.

Försvarets bildbyrå / Anders Sjöden

Försvarets bildbyrå / Patrik Östlund

MARS

Marinen i en av Natos största övningar Brilliant Mariner. Sverige deltog som en av 17 nationer.

APRIL

Ubåten HMS Gotland övar med amerikanska marinen i San Diego, där hon varit stationerad i över ett år.

MAJ

Försvarsmakten bjöd under tre dagar in allmänheten för uppvisningar, seminarier och prova-på-verksamhet. Intresset var stort, hela 300 000 besökte de battle camps som upprättats i Stockholm, Göteborg och Malmö.

JUNI

Flygvapnets uppvisning i Sätenäs lockade 40 000 åskådare.

JULI

När kriget återigen blosade upp i Libanon hjälpte Försvarsmakten till med evakueringar av svenska medborgare. Samtidigt bistod Lottakåren UD i arbetet med telefonsamtal.

AUGUSTI

Landets förband fylls på med nya värnpliktiga till termin ett. Soldaterna är bland de första att få den nya värnpliktsutbildningen.

Stockholm Pride

ÖB Håkan Syrén besöker Försvarsmaktens informationstält i Tantolunden.

LedR / Ulf Rask

Försvarets bildbyrå / Anders Sjöden

SEPTEMBER

Försvarsmakten tar emot den nya helikoptertypen HKP 15.

OKTOBER

Hemvärnssoldater övar i centrala Stockholm.

NOVEMBER

Stockholms slott

Vid en ceremoni hedras veteraner från Sveriges första utlandsstyrka: Suezbataljonen. Styrkan tjänstgjorde under FN-flagg för exakt 50 år sedan.

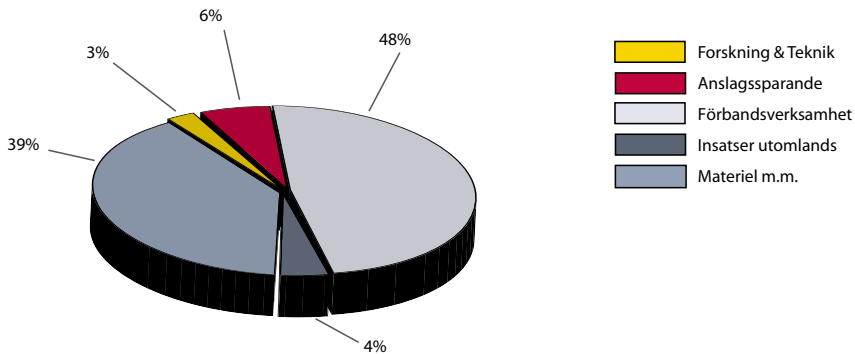

DECEMBER

Värnpliktiga övar strid i bebyggelse i Skövde garnisons nya kullisby.

Ekonomisk redovisning

Försvarsmaktens anslag (utgifter) för 2006 var 39,3 miljarder kronor. Nedan redovisas hur anslaget har fördelats.

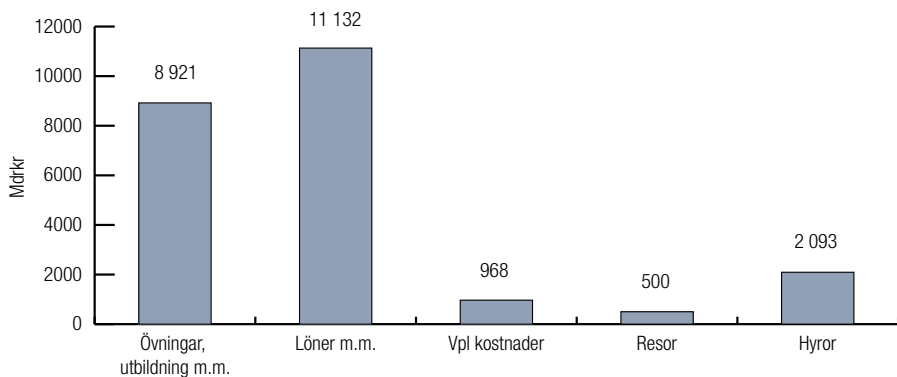

Kommentar

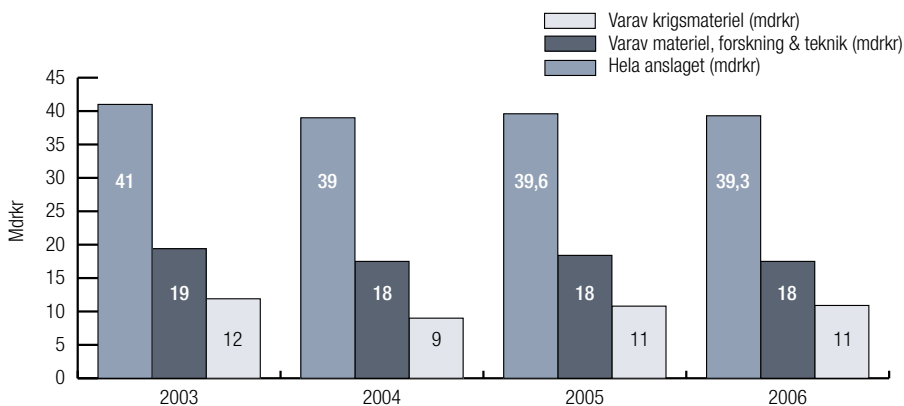
De fyra procent som går till insatser utomlands syftar till verksamheten på plats. Uppbyggnaden av insatsförband till utlandsstyrkan sker dock på hemmaplan, varför kostnaden ligger i utgiftsposten förbandsverksamhet. Detsamma gäller materiel, som är den näst största utgiftsposten, där ingår också det materiel och den utrustning som används av utlandsstyrkan.

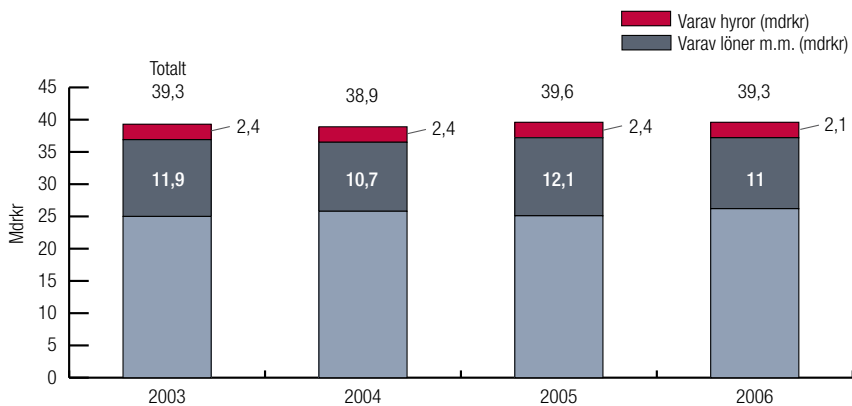
Här redovisas kostnaderna för förbandsverksamhetens viktigaste delar under 2006.

Här redovisas hur stor del av det totala anslaget som tilldelats området materiel från 2003 till 2006. Tabellen gör också en uppdelning mellan krigs- och annan materiel.

Här redovisas Försvarsmaktens lönekostnad samt utgifter för hyra.

Visste du att...

- ... flygtiden med helikoptrar för stöd till samhället under 2006 var 319 timmar.
- ... totalt 10 129 värnpliktiga ryckte in 2006.
- ... 361 elever påbörjade yrkesofficersprogrammet 2006 efter att utbildningen varit inställd under två år.
- ... Hemvärnet under 2006 bestod av 39 241 män och kvinnor.
- ... Försvarmaktens stridsfordon 90 sammanlagt avverkade 16 349 mil under 2006.
- ... antalet gångtimmar för Försvarmaktens ubåtar under 2006 uppgick till 5 490.
- ... antalet flygtimmar för JAS 39 Gripen 2006 var 13 831.
- ... amfibieförbandet under året har tillförts kroppsskydd med flytvästegenskap.
- ... 160 telehjälmar i små storlekar som passar kvinnor har levererats under 2006.
- ... under arméns slutövning 2006 förbrukades 160 000 dygnsportioner livsmedel och 1 200 kubikmeter vatten.
- ... 300 000 personer besökte Försvarmaktsdagarna i Malmö, Göteborg och Stockholm 2006.
- ... mellan 1956 och 2006 bidrog Sverige med 80 000 soldater till fredsfrämjande insatser.
- ... Försvarmakten bemannar 32 försvarsattachéposter i 42 länder.
- ... Försvarmakten under året utbildade 792 elever från 73 länder på 30 FN- och Nato-kurser vid Försvarets internationella centrum.

FÖRSVARMAKTEN